

GREGORII PAPÆ IV EPISTOLÆ.

EPISTOLA PRIMA.

AD UNIVERSOS EPISCOPOS.

De Aldrico Cenomanensi episcopo non alibi quam apud sedem apostolicam accusando, et de Romani pontificis potestate.

Dilectissimis fratribus universis cœpiscopis per Galliam, Germaniam, Europam, et per universas provincias constantis, Gregorius [Edit. Rom. addit. episcopus] servus servorum Dei.

Divinis præceptis et apostolicis saluberrimis incitatur monitis, ut pro omnium Ecclesiarum statu impigro [Edit. Rom. om. impigro] vigilemus affectu. Et quia cunctarum divina dispensatione Ecclesiarum curam gerimus, omnibus nostra poscentibus suffragia apostolica auctoritate subvenire optamus. Quoniam divine virtutis ac infirmitatis humanæ sanctorum est, ut omnium Ecclesiarum negotia ad nostræ reparationis tendam affectum. Quapropter has ad vos litteras destinamus, quibus decreto nostro vestram rogantes charitatem mandamus, ut si aliquis, quod non optamus, suorum sanctorum Aldricum Cenomanensium Ecclesie episcopum accusare damnabiliter attentaverit, ut honoretur beati Petri apostolorum principis memoria, Ecclesieque Romanæ cui præcedit privilegium, et nostri nominis auctoritas, licet illi post additionem primatum dioceses, si necesse fuerit, nos appellare, et nostra auctoritate, aut ante nos, aut ante legatos nostro ex latere missos, juxta Patrum decreta suas exercere atque finire actiones, tribuitque illi ante hæc iudicet, aut iudicare præsumat. Sed si quid, quod absit, grave intolerant damne et objectum fuerit, nostra erit expectanda cuncta, ut nihil prius de eo qui ad sinum sanctæ Ecclesie Romanæ confugit, ejusque impiora sanctorum decernatur, quam ab ejusdem Ecclesie auctoritate fuerit præceptum: quæ sic vices suas aliis imperitijs Ecclesijs, ut in partem sint vocatæ sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Proinde officio vestro, quodam devotione gaudemus, jungat curam suam dispositionibus nostris, et dei operam, ut non cujusquam presumptione circa memoratum fratrem, vestra provisione, vel successorum vestrorum, si ipse superstes fuerit, aliter quam hic insertum est, nullo modo decernatur, sed hæc quæ ad ejus tationem atque defensionem prædicta hæc auctoritate suggesta sunt, ac salubriter ordinata, absque ulla apologia pleniter implentur. Si autem, quod non arbitramur, a quoquam secus præsumptum fuerit, et ab officio clerici submotus, et injuriarum reus ab omnibus iudicetur; ne lupi, qui sub specie ovium subintrant, bestiali sævitia quosque audeant dilata-

tere, et quod sibi fieri dolens, alijs inferre presumant. Nec quisquam frivols aut contestiosus, sive contumax, hæc nos irrationabiliter præcipere contendat, cum et auctoritate canonum, et predecessorum nostrorum decretis sanctum sit ut episcopus accusatus, si voluerit, appellet Romanam pontificem, et ad eum, si libuerit, confugiat, non ab eo ejus audiat causa, nec ipse a latere suo legatos qui eam audiant mittat, qui juste cum omnibus episcopis, comprovincialibus ejus auctoritate judicent. Quæ omnia hic necesse non est inserere, ne proditores magis quam præceptores esse videantur. Et sanctæ recordationis Innocentius, antecessor noster inter cetera sic ait: Si majoris causæ hinc medio fuerint devolutæ, ad sedem apostolicam, ut in cæna synodus definit, et inveterata consuetudine exigit, referant. Et multa alia, quæ in suis auctoritatibus pleniter inventiuntur. Nec aliquid fratri hæc prævia aut in illa videri debent: quoniam sicut prædicto fratri sancti Petri, et nostro sedis auctoritate accurrimus, ita omnibus quibus necesse fuerit et debemus subvenire, impigre volumus. Et sicut quæquam sibi subvenire cupit, ita et aliam adjuvare debet, et non ejus auxilium dolente ferre, cum apostolus monuit omnes cavere cum gaudentibus, nec cum senibus (Rom. xii). Nos vero ad hæc sine suspensa nostra effectum curamque dirigimus, ut quod ad exaltationem sanctæ Dei Ecclesie, et quod ad custodiam et profectum pertinet, sacerdotum, nulla dissensione violente, nulla desidia negligenter. Super quibus si quis arguere [Edit. Rom. addit. nos] voluerit, aut extra auctoritatem facere contenderit, veniat ad sedem apostolicam, quo omnino ecclesiasticis negotiis de quibus questio habetur, confidere jussa sunt, ut ibi ante confessionem sancti Petri necum iusto decerret, quatenus in his annis vobis sententiam suscipiat eam. Vos fratres, hortamur et monemus, ut quæ a nobis pie vobis circa prædictum fratrem mandata sunt, ejusque pro simplicitatis defensione ambriter ordinatæ atque injunctæ, nulla concertatione turbentur, quoniam non intervenit temeritas presumptionis, ubi est diligentia. Nemo vestrum quod subra est querat, sed quod alterius est, et quod apostolus inquit: *Disturbare proximo tuo placeat in bonum, et reliqua (Rom. xv).* Præceptis ergo apostolicis non datur superbia resistatur, sed per obedientiam quæ vobis sanctæ Romanæ [Edit. Rom. addit. Ecclesie] et apostolicæ auctoritatis jussa sunt salutifere implentur, si ejusdem sanctæ Dei [Edit. Rom. om. Dei] Ecclesie, quæ est caput vestrum, communionem habere desideratis.

a 2, qu. 6, *Decr. nostro*; Ivo, part. v, cap. 349.

b *Ibid.*, cap. 11.

c *Ibid.*, § Si autem.

d 2, qu. 7, *Si quis arguere.*

e Dist. 12, *Præceptis apostolicis.*

Qui autem se sciunt quibusdam esse prepositos, non ferant moleste aliquem sibi esse prælatum, sed obedientiam quam exigunt etiam ipsi defendant [Edit. Rom., dependant]. Unde liquet quod omni studio devotionis unanimes divinis et apostolicis præceptionibus parere debeatis, et in nullo inobedientes, quod absit, effici. ^a Nam licet plerumque accidant in sacerdotibus quæ sunt reprehendenda, plus tamen erga corrigendos agat benevolentia quam severitas, plus cohortatio quam comminatio [Edit. Rom., commotio], plus charitas quam potestas, cum nemo nostrum sine reprehensione aut sine peccato vivat. ^b Nam si Dominus statim post trinam negationem beatum Petrum apostolum præceptorem nostrum judicasset, non tantum ex eo fructum, sicut fecit, recepisset. Expectandi ergo atque corrigendi magis sunt rectores Ecclesiæ, quam statim et absque nostro consulto judicandi, cum majora negotia, et difficiliore causarum exitus, sanctorum Patrum canones spiritu Dei conditi, et totius mundi reverentia consecrati [Edit. Rom., conservati], jubeant sub nostræ sententiæ expectatione suspendi, nostroque moderamine finiri. Unde necesse est hæc et alia ecclesiastica quæque negotia, post multarum experimenta causarum, sollicitius prospici, et diligentius præcaveri, quatenus per spiritum charitatis et pacis omnis materies scandalorum, et præsumptio invidorum, atque oppressio simplicium [Edit. Rom., simplicium fratrum] de Ecclesiis Domini auferantur. Et sicut non vult quisquam fratrum se aliorum iudicio prægravari, ita non audeat aliis inferre quod sibi non vult fieri, reminiscens præceptum Domini Salvatoris, qui ait: *Nolite judicare, et non judicabimini* [Edit. Rom., *ut non judicemini*]; in quo enim iudicio judicaveritis, judicabimini [Matth. vii], et reliqua. Nihil ergo per nostram facilitatem tribunalis excelsi iudici derogare debemus, cum illa sint rata quæ pia, quæ vera, quæ iusta sunt; et aliter necessitatis, aliter tractanda est ratio voluntatis. Nullum enim inmeritum reliquit inimicus, idcirco succurrendum est irretitis; contentendus ergo est venientis laqueus, ut fugatis lamentationibus, tam in justo moderamine, quam compunctione pietatis, apostolica auctoritate sol justitiæ in oculis splendeat cœruentium. ^c Nec pigeat forsitan aut pudeat nostris obedire mandatis, aut apostolicæ sedis observare præcepta, quia humilibus dat gratiam, non superbis: ^d nam nulli fas est vel velle vel posse transgredi apostolicæ sedis præcepta, nec nostræ dispositionis ministerium, quod vestram sequi oportet charitatem. Sit ergo ruinæ suæ dolore prostratus quisquis apostolicis voluerit contraire decretis, nec locum deinceps inter sacerdotes habeat, sed extorris a sancto ministerio fiat, nec de ejus iudicio quisquam postea curam habeat, quoniam jam damnatus a sancta et apostolica Ecclesiâ hæc auctoritate, sua de inobedientia atque presumptione a

A quoquam esse non dubitatur: quia majoris excommunicationis dejectione est exigendus, cui sanctæ Ecclesiæ commissa fuerit disciplina, qui non solum præfate sanctæ Ecclesiæ jussionibus parere debuit, sed etiam aliis ne præterirent insinuare, sitque alienus a divinis et pontificalibus officis qui noluit præceptis apostolicis obtemperare. Maneat itaque memoratus Aldricus hac apostolica auctoritate usque ad præsentiam sedis apostolicæ semper episcopus, nec, antequam huc veniat, talium aut aliorum verbis intendat nocivis, neque eorum succumbat iudicio, aut ullam sevam suscipiat sententiam, nec nobis sicut illi, quod minime arbitramur, inobediens existat. Prædictæ apostolicæ sedis sanctæ, si voluerit et necesse fuerit, appellet antistitem et ad eum libere absque ullius pergat impedimento. Et cum nec colligari, nec judicari, nec damnari a quibusdam possint episcopis, qui apostolicis fuerint fulti auctoritatibus; quanto minus ab illis si factum, quod fieri non credimus, fuerit, qui eorum inobedientia atque protervia facta jam sunt damnati auctoritate? Quia non aliter persecutores fratrum, quam sedis sanctæ jussionibus, cui omnis orbis caput inclinat, inobedientes corrigere seu regere juxta præcedentium Patrum exempla possumus, nisi eos zelo fidei Dominicæ persequamur, et a sanis mentibus, ne pestis hæc latius divulgetur, in severitate qua possumus abscondamus. Quisquis namque conatus fuerit tentare prohibita, sentiet censuram sedis apostolicæ minime defuturam. Et qui monitis noluerit obedire apostolicis, necesse est ut severitatis regula vindicetur, ne aliquis hoc faciat, aut fieri sinat, unde alium vel capiendo decipiat, sibi que causas generet, quibus reus constitutus decretalibus fiat. Cavete, fratres, negligere præfata, cavete tentare prohibita, ne prædictis involvamini retinaculis. Nolite sæpeditum fratrem absque nostra, ut prædictum est, presentia aut auctoritate judicare, vel condemnare, aut gravare. Sed, sicut apostolicis est munitus præsidis, ita vestris fulciatur auxiliis, sitque ab omni sacerdotalis catalogi laqueo, aut oppressione, vel iudicio humano, intactus et liber usque ad nostrum, ut præfatum est, iudicium, qui beati principis apostolorum Petri meruit adipisci auxilium. Contra caput ergo nolite vos extollere. ^d Nolite beati clavigeri Petri, cuius vice legatione pro Christo fungimur, sedem, ejusque sedis auctoritatem spernere, ne ejus patrum offensioem, aut scandalum Ecclesiæ generetis, sed magis solliciti pro fratrum salute et liberatione estote, et pro sanctæ Dei Ecclesiæ salute summopere laborate. Armanini charitate, non severitate, omnibus vobis ac sigillatim occurrat charitas, et vinculis, quæ mille modis a Christo solvantur, vobiscum pariter in perpetuum conexa lætetur in Domino. Cæterum insectatores fratrum ecclesiastica disciplina communi acrius erudire debetis, qui statim [Edit. Rom.,

^a Dist. 45; *Libet plerumque*.

^b Ivo, part. v, cap. 568.

^c *ibid.*, cap. 44.

^d Dist. 49; *Nulli fas est*.

statuta] majorum non tenentes, Dei sacerdotes atque sanctam Ecclesiam, quæ in sacerdotibus maxime constat, principum et populorum favorem sequentes, et Dei iudicium non timentes, sua violare persæpe nituntur præsumptione. His ergo nec factis, nec consiliis, nec manifestis, nec occultis, vos oportet præbere consensum, dicente Domino: *Videbas furem, et currebas cum eo (Psal. XLIX)*. Non tantum qui faciunt, sed qui facientibus consentiunt, rei tenentur. Illud duntaxat debet mentem vestram vehementius excitare, ut ab omni labe sæculi istius immunes ante Dei conspectum et securi inveniamini: ut charitatem non amittentes, et sustentatores fratrum existatis, quatenus juxta Apostolum, unanimis, unum sectantes, permaneat in Christo, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam vindicantes, non hominibus, sed Deo salvatori nostro per omnia placentes (*Philipp. II*). Hac ergo charitatis glutinatione compescite, quæso, a memorato fratre: si quorumcumque cognoveritis aut insidias, aut emulationem, eis dare quoquo modo nolite consensum, quod omnibus durius [*Edit. Rom.*, duris rebus durius] arbitramur. Si quo pacto conversationes non habet amabiles, habendus tamen pro reverentia sancti Petri, cujus est munitus auctoritate, dilectus. Non novum aliquid præsentis jussione præcipimus, sed illa quæ olim videntur indulta firmamus, cum nulli dubium sit quod non solum pontificalis causatio, sed omnis sanctæ religionis relatio, ad sedem apostolicam, quasi ad caput Ecclesiarum, debet referri, et inde normam sumere unde sumpsit exordium, ne capit institutionis videtur omitti, cujus auctoritatis sanctionem omnes teneant sacerdotes, qui nolunt ab apostolica petra, super quam Christus universalem fundavit Ecclesiam soliditate divelli. Si quis hæc apostolicæ sedis præcepta non observaverit, percepti honoris hostis esse non dubietur. Sed forte vos vestrique prædecessores in hodiernum non relatuæ sunt. Et ne quando contingat ut reluctentur, ideo denuo repetentes sæpius admonemus, ut videntur qui injusmodi fratres turbare nituntur, et prohibeantur aliud quam ille noster jussit agricola seminare. Nam qualiter nos qui nequidem volumus perire contristenti, qui electorum percellunt amicos, Dominicus in Evangelio sermo testatur: ait enim Salvator ipse quod expediat scandalizanti de pusillis aliquem in maris profundo demergi, et cætera quæ ad hunc sensum pertinent (*Matth. XVIII*). A quibus non sacerdotes, sed et omnes Christiani se cavere debent, quoniam sacerdotes, qui throni Dei vocantur, quieti ab omnibus perturbationibus esse debent. Nec ab ipse Salvator vendentes columbas et nummulariorum mensas proprio flagello evertit, et projecit e templo (*Matth. XXI*). Unde liquet summos sacerdotes ipsius

A expectare iudicium. Ad cujus rei confirmationem plurimum valet quod alibi inquit: *Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos* [*Edit. Rom.*, Dominus] discernat (*Psal. LXXXI*), et reliqua talia, quæ in suis inveniuntur auctoribus. Illos ergo qui non speculatores esse volunt, excusare non possumus, si fratres, quos tueri et adjuvare pro viribus debemus, improba fedari contagione permittamus. Unde hortamur dilectionem vestram, obtestamur, et monemus, ut qua debetis [*Edit. Rom.*, debetis et potestis] sollicitudine super his vigiletis, quia in specula esse debetis, ne qua infestantium prorumpat audacia. His ergo pro viribus resistite, quia nefas est prægravari [*Edit. Rom.*, prædicare] religiosos, pati fratres, quorum afflictione, quia membra sunt nostra, nos quoque convenit macerari, crucemque juxta Domini salvatoris vocem ferre, qui ait: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me (Matth. XVI)*. Quantum maneat his beatitudo promissa quicumque probantur persecutionem propter justitiam suslinere. Quibus quid promittat ipse Salvator in futurum sequens sermo declarat. Intelligamus hæc ipsa vobis quæ nobis non placent displicere. Quod ita demum probare poterimus, si quibus manum porrigimus, vos nobiscum porrigatis, ut cui et vos manum porrigetis, vobiscum porrigamus, quia non aliter unus grex et unus pastor sumus, nisi quemadmodum Apostulus docet, dicens: *Id ipsum dicamus omnes, simulque perfecti in eodem sensu et in eadem sententia (I Cor. I)*. Deus vos incolumes memores nostri custodiat, fratres charissimi.

EPISTOLA VII. AD EPISCOPOS ET ORTHODOXOS FIDELIS.

AD EPISCOPOS ET ORTHODOXOS FIDELIS.
 Ebonem archiepiscopum Rhemensem depositum in pristinum gradum restituit.

Gregorius episcopus servus servorum Dei reverentissimis in Christo sanctissimisque fratribus coepiscopis, cunctis quoque principibus orthodoxis, et universis catholice Ecclesiæ fidelibus.

Cum divina instigatione solliciti circa gregem dominicam diligentibus cura semper invigilare debeamus in prosperis, quanto magis in adversis omnia quæ pro peccatis contigerunt nunc in diebus nostris? sicut dolendi sunt illi, qui inter flagella Dei maligna semper intentione perseverando percutunt, ita et congratulandi, non abijciendi sunt, qui correpti tanta castigatione corde contrito et humiliato se corrigibiles reddunt: super omnia etiam magnificandi sunt, qui in pressuris corde perfecto et optimo probati, salutaribus exemplis fructum vite inviti minoribus conferunt. Gratias igitur immensas Domino Deo nostro merito agimus, charissimi, pro tanto triumpho vestro, qui inter medias mundanas acies, et nimias imperio est depulsus, et Ebo, post restitutionem ipsius imperatoris suo et episcopali iudicio est depositus, et a Sergio successore Gregorii sub laica tantum communione est condemnatus.

Dist. 12, præceptis apostol. § Non novam.
 b. Codex Landunensis: Hæc compilata epistola ex parte Gregorii quam sit mendax, ipsa evidens ratio monstrat: quia tempore Gregorii, ex cuius nomine ista conscribitur, imperator Hludovicus ab

temptationes diabolicas, vos examinando probavit, atque sibi servavit illasos; ita ut neque in dexteram, neque in sinistram declinantes, offensionem Dei vitando, cautissima subtilitate, mundana pericula superastis; sicut et inter multa alia magna certamina vestra non fuisse [*Farte non fuit, Hard.*] minima fratris nostri, Ebonis, archiepiscopi causa, ut et per nullos relatores fideles saepe comperimus, quod nec canonice vocatus, sed violenter ab Ecclesia raptus, diversaque exsilia passus, arcta quoque sub custodia trusus, nullo certo crimine convictus, nec sponte confessus, quia absente Ecclesia sua alterius sub potestate erat constrictus, et sic a mundana potentia vobis adductus est, discutiendus, vel deponendus. Quam ergo vulgo natam irrationabilem vim compatiendo mirabili circumspectione placatis, cum supersequentium humili satisfactione ejus sic mitigastis; quatenus divinam vel humanam offensionem pariter evaderetis; sicque fratrem illaenam aptiori tempore provida industria reparandam servastis, sicut et de veris Christi membris legitur: *Compatiuntur unum membrum, compatiuntur cetera membra* (1 Cor. xii). Claruit etiam haec benigna intentio vestra, dum quantumcumque vobis ecclesiasticae pacis, mox imperiali, episcopali quoque auctoritate in sede restitutos debita, eni facta fuerat direptio violenta, ibique publico ex consensu pontificale, ut debuit, recepit et gessit solitum officium, donec succensus iterum litibus principum, pro pacificanda dira seditione cum ceteris regni fidelibus se obtulit. Quam mitigata, protinus repentina imperiali jussione, pro concordia et unitate Christiani populi, partibus orientis directus, praecceptoribus suis libenter pro viribus obedivit. Quibus autem omnibus sic laudabiliter actis, votam visitationis, quod in angustiis suis Domino, vel beato Petro principi apostolorum vocis, multis laboribus fessus ad sedem apostolicam tendens promissa fideliter implevit. Qui et sancti principis apostolorum suffragis fidus, cui figandi solvendique divinitus erat data potestas, sicut eum a corporalibus eripuit petentis, ita et propitius a cunctis peccatorum absolveret viventis. Quapropter et nos haec omnia diligenter considerata, ipsam confessionem, quam secrete vobiscum egit, nobiscum et per omnia contulit. Subscriptionem etiam, quam perterritus ut evaderet composuit, similiter et sanctae Romanae Ecclesiae ostendendo satisfecit. In quibus vero omnibus, quia certam depositionis aut legitime absolutionis crimen nullum reperimus, ideo inviolabili charitati vestrae fidenter ipsum committimus; quia, si absque crudeli persecutione ejus possibile est, una vobiscum illum debita sedi restituendum cupimus, alioquin tamen non oportet episcopos divinitus sibi consortem negligere episcopum, cui non solum similiter, sed etiam per poenitentiam innovatum sanctum ipsius dignitatis cognovimus spiritum Davidica recuperatione; qui poenitens Spiritu sancto recto, sive principali, innovatus atque con-

firmatus, summa cum fiducia etiam et impios postea docendos et revocandos pro Domino Deo suo spondit, perpetuisque benignitatis exemplis exsolvere fideliter procuravit. Nam et summus apostolorum, ejus vicem indigni gerimus, si discipulatum in periculis negavit, non tamen abjectus, sed pie revocatus, pristinam dignitatem obtinuit, et quomodo aliis miserandum esset in semetipso didicit. Pater insuper ille evangelicas larga pietate prodigum filium non repulit, sed perditum gavisus recepit, honoratumque statui pristino reparavit. Ipse etiam veris sectatoribus suis instituit, dicens: *Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est* (Luc. vi; Matth. ix). Quia et beatos esse misericordes in cunctis mundi partibus copiosus in misericordiis idem Dominus dominantium declaravit. His etenim multiplicibusque Veteris ac Novi Testamenti documentis instructi, evangelicam atque ecclesiasticam dispositionem fideliter agimus, si persecutionem passis et ad aliam civitatem confugientibus episcopis proficiendi in locis vacantibus liberam annuimus facultatem. Quanto magis huic praefato fratri nostro, qui quondam ex gloriosi Caesaris totiusque imperii consensu nobis conjunctus, et apostolicis privilegiis insolubili charitatis vinculo sanctae Romanae Ecclesiae confirmatus, ubi et evangelizandi legatione percepta, quocumque melius poterit proficere loco, pro viribus ita semper insistat, ut a divino cepto negotio luerandique silentio nequaquam deficiat, quia sicut de neglecto tanto officio illi divinam offensionem, ita et impediuntibus coelestem indicimus ultionem; et sicut adiutoribus ejus divinam imploramus gratiam, ita et nocentibus, quam non optamus, terribilem damnationis denuntiamus vindictam. Qua denique summa auctoritate uniusque munitione more praedecessorum nostrorum, ipsum sacro ordini nostro merito ascribimus, vel omni pristino episcopali officio decoratum esse praefigimus, sive scriptis his publicis digne permanendam inviolabili confirmatione, sicut in privilegiis ejus prioribus continetur, jure apostolico roboramus.

EPISTOLA III.

AD EPISCOPOS REGNI FRANCORUM.

(Hanc epistolam vide inter sancti Agobardi Opera, hujusce Patrologiae Tomo CIV, col. 297.)

EPISTOLA IV.

AD RABANUM MAURUM.

Gregorius papa servus servorum Dei dilectissimo in Domino filio Rabano pio et venerabili abbati.

Pontifici nostri cura nos urget sanctarum omnium Dei Ecclesiarum utilitatibus favere, ac secundum quod unaquaqueque in proprio statu mansura sit, congruum eis impertiri suffragium. Ex hoc enim lucri potissimum praemium a conditore omnium Deo procul dubio promeremur, si venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur quia postulatis a nobis, decernimus nostra apostolica praecipione reconcedere et recon-

* Exstat in Cod. Udelrici, num. 15, apud Eccardum, Corp. Historiae, tom. XI, pag. 31.

firmare potestatisque vestrisque successoribus A
 monasterium Fuldense, quod S. Bonifacii vocabulo
 riget, situm in loco qui vocatur Bochnia juxta ri-
 pam fluminis quod dicitur Fulda, cum omnibus cel-
 dis, curiis, districtionibus, seu omnibus rebus
 mobilibus sibi pertinentibus quas nunc habet, et in
 futuro, Deo auxiliante, habebit. Concedimus etiam
 atque donamus vobis, charissime ac dilectissime illi,
 vestrisque successoribus abbatibus in perpetuum,
 pro magno nostro amore nimisque dilectione, quam
 circa vos habemus, et deinceps habere cupimus,
 monasterium S. Andree apostoli, quod vocatur Ex-
 jaluma, situm Romæ juxta ecclesiam sanctæ Dei gé-
 nitricis Mariæ semper virginis, quæ vocatur ad Præ-
 sepe, cum omnibus mansionibus, caminis, cellis,
 vineis et coquina, cum vineis, hortis, diversisque
 generibus pondrum cum curte et puteo et introitu
 per portam majorem a via publica, et cum omnibus
 ad idem monasterium pertinentibus, tam intra quam
 extra urbem sitis, quæ ei juste ac recte pertinere
 dignoscuntur. Nullus etiam episcoporum, archiepi-
 scoporum, patriarcharum, vel quoquo modo in clero
 constitutus temere aut proterve, nisi a vobis accepta
 licentia, super principale altare vestri monasterii
 missarum solemnia celebrare præsumat, aut quam-
 libet dictionem vel auctoritatem habere in idem vo-
 strum Fuldense monasterium præter nostram apo-
 stolicam sedem specialiter episcopus, in cuius diocesi
 constitutum esse videtur, ita ut nisi ab abbate
 monasterii fuerit invitatus, nec ibidem missarum
 solemnia celebrare præsumat. Dona vero et oblatio-
 nes decimasque fidelium absque ullius personæ con-
 trarietate firmitate perpetua ipsi monasterio vestro
 secundum prædecessorum vestrorum privilegia con-
 firmamus et corroboramus. Decernimus etiam ne
 alicui personæ magne vel parvæ liceat aliquam vim
 vel controversiam inferre eidem monasterio in rebus
 et familiis ejus, neque totum neque partem ipsius
 mortali alicui ulla ratione subdere, vel sub bene-
 fici nomine dare præsumat, sed omni tempore soli
 nostræ sanctæ Romanæ Ecclesiæ libera securaque
 deserviat. Eligendi quoque sibi abbatem, quando
 opus fuerit, fratres inter se potestatem habeant,
 secundum regulam S. Benedicti, sine ullius personæ
 contradictione. Cæterum vero hæc deliberantes de-
 cernimus, ut congruis temporibus nostræ sollicitu-
 dini ecclesiasticæ imitemur, qualiter religio mon-
 astica regulari habitu dirigatur, concordiaque conveni-
 nenti ecclesiastico studio mancipetur, ne forte,
 quod absit, sub hujus privilegii obtentu animus
 gressusque rectitudinis nostræ a norma justitiæ ali-

quando retorqueretur. Concedimus etiam illi quem
 bene eruditum et bene eloquentem virum esse novi-
 mus, dulcissime illi, prædicare verbum Dei, aucto-
 ritate S. Petri apostoli et nostra ejus indigni vicarii,
 et si tam vos quam successores vestri ante omnes ab-
 bates totius Galliæ seu Germaniæ primatum sedendi
 in omni loco conventuque sive judiciali sententiæ,
 seu in omnibus conciliis ac ordinibus nostra aposto-
 lica auctoritate obtineatis. Abbas vero non nisi a
 vestra apostolica sede benedicatur, a qua benedi-
 cetur, nec utquam ad aliquid episcopo consecratio-
 nem expectat, nisi a Romano pontifice, nec conse-
 cratus ad aliud monasterium in Fuldensi introducatur,
 vel proponatur monasterium. Usurum quoque dalmaticæ,
 caligarum et sandalorum, secundum quod
 ab antecessoribus nostris concessum est, vobis con-
 cedimus. Ac ne femina unquam illud ingredi præsumat,
 nostræ apostolicæ auctoritatis interdictum, et
 ne quis unquam placitum ibi habeat, vel in ceteris
 ejus locis, nec servos nec colonos ad aliquod servi-
 tium constringat, nisi cui abbas ad utilitatem suam
 necessitatis assensum præbuerit. Igitur generaliter
 addendum dignum duximus, ut quidquid auctoritate
 antecessorum quorumlibet nostrorum, regum et imperatorum,
 ipsi Fuldensi monasterio constat fuisse concessum,
 sive et nostra apostolica auctoritate per
 hoc nostrum privilegium confirmatum atque corrobora-
 tum, statentes apostolica censura, sub divini
 iudicii obtestatione, ne quis unquam nostrorum
 postdecessorum pontificum Romanorum, regum, imperatorum,
 ducum, marchionum, comitum et prætorum,
 archiepiscoporum, patriarcharum, aut cuiuslibet
 dignitatis vel conditionis hominum contra hoc
 nostrum privilegium quidquam audeat attentare.
 Quicumque ergo hujus nostri privilegii observantiam
 exstiterit, et pro intuitu custodierit, et ne in aliquo
 infringatur, a se observaverit, omni benedictione
 repletus, et peccatorum suorum absolutio, a neque
 tributore, omnium honorum, Deo consequi mereatur,
 ut in celesti sede glorietur. Qui autem, quod absit,
 hæc nostram præceptionem violare præsumserit,
 nisi resipiscat, individua Trinitatis iram incurset,
 et a ceteris omnium sanctorum astoris existat. S. Petri
 apostolorum principis malédictione, redmandque
 ceterum Patrum sanctæque condicio damnatum, utique
 quo in extrema die iudicii amonetha anathemate
 perditus, hanc a ritumina respiciat, sed exteriora
 tanbras cum diabolo ac consociatis ejus perperal
 upliler gemat. Amen. Data per manum Benedicti
 notarii ac scribari R. E. Idibus Maii, indict. 4ta
 (Anno 836).